

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XII. Alterum Caesaris cum Pontifice colloquium Bononiae; aliaque apud Christianos Principes officia ad Concilium celebrandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

Fortitate Ecclesiasticis vectigalia quædam. Simulque ad alias efficaces artes, sed minus violentas conuersus, studuit suadere Pontifici, Germaniæ Protestantes, quod Galliæ vires tamquam vnicum sibi aduersus Cæsarem præsidium spectabant, futurum vt à suo nutu penderent: Angliæ quoque Regem in prosequendo coniugio, eatenus ausurum vnà cum Pontifice Cæsarem lædere, quatenus Gallorum viribus se tutum agnosceret. Proinde aliam non posse rationem iniri, quâ dignitas Apostolicæ Sedis, rei que Christianæ unitas sustineretur, nisi se cum ipso coniungeret: posse id à Clemente perfici seruatâ Cæsaris amicitia, cui haud molestè ferendum erat, quando iam Gallus Pontificem cum solo Cæsare affinitate coniunctum tolerauerat, eum nunc pariter cum eorum vtroque Principe coniunctum aspicere. Ad ea consilia amplectenda compulsus est vehementius Pontifex, quod aliorum fauore destitutus, minoris à Cæsare æstimari videretur. Cuius rei argumenta varia suppetebant: ac in primis, quod Cæsar Alphonso Duci Mutinam, Rhegium ac Ferrariam contra Pontificem adiudicarat. Nam de Mutina ac Rhegio, elegerat Cæsar (vt Iurisperiti loquuntur) solum ex Iure procedere; de Ferraria verò, de qua si hanc viam inisset, oportebat Ducem perduellionis damnare, amici conciliatoris sibi partes assumpserat: secundò autem, in procrastinandis nuptiis filia iam nubilis cum Alexandro, absque causa conspicua: postremò, dum videbatur Lutheranorum violentiâ magis trahi, quàm æquitate Pontificis, in rebus de Religione & Concilio sancientis; cum satisfacere mallet non magis honesta petenti, meliusque merito, sed planè magis formidabili.

C A P V T XII.

Alterum Cæsaris cum Pontifice colloquium Bononiæ; aliaque apud Christianos Principes officia ad Concilium celebrandum.

Reuerfus è Germania Cæsar, atque in Hispaniam traiecturus, voluit iterum Pontificem alloqui duplici de causa: & quò cum eo confirmaret amicitiam, quâ quicquid suæ ditionis per Italiam erat, satis in tuto fore existimabat, & quò aliquid de Concilio statueretur, sine quo se in Germaniæ negotiis intutum arbitrabatur. Clemens, quantumuis impar ad itineris incommoda, maluit se conferre Bononiam, quàm Cæsari occasionem inde præbere in Italiam penetrandi, ac Neapolim pertingendi, quò destinabat. Ferunt, in eo congressu non æquè vtrique satisfactum,

Guicciardinus supra citatus.

Pars I.

M m

ac

1532.

1533.

ac in priori. Etenim Pontifex, cupiens nulli partium sese addicere, quòd id Patris personam magis deceret, magisque securitati conduceret, ægrè se passus est ad nouum fœdus pro rebus Italiæ adduci; præsertim tum quia Veneti illud inire recusarunt; tum quia, vt ad illud ineundum Ferrariæ Ducem traheret, necesse fuit Clementi, haud sanè libenter, ei polliceri, se ipsi ad certum tempus molestiam non illaturum. Ex altera parte cupiebat Carolus, vt Clemens patruelis neptem Francisco Sfortiæ matrimonio iungeret, quo tenaciori affinitatis nexu illum ad Mediolani tutelam pertraheret: cui rei Pontifex assensus non est, ne Regem Galliæ læderet, illius hosti eâ desponsatâ, quæ iam ipso Cæsare comprobante illius filio desponsa fuerat. Rex enim sibi hostem * declarauerat Sfortiam eo nomine, quòd in gratiam Cæsaris Meruellium interfecisset, filii quidem subditum, sed qui ex Regiis literis Legati prerogatiua fruebatur. Cæsar arbitratus illud coniugium quasi per simulationem à Rege oblatum, petiit à Pontifice, vt Regem ad illud perficiendum vrgeret, sperans eâ ratione comperturum Clementem, admitterinam esse monetam, quâ Rex ipsum commercari studebat, adeoque propensionem erga Gallos in indignationem commutaturum. Sed contrâ res accidit: Gallus namque explorato æmuli consilio, vt ipsum eluderet, eò statim properauit, quò fortasse magis dubitanter ac pedetentim processisset; ac duobus suis Oratoribus supra memoratis, Bononiæ apud Pontificem degentibus, tradidit quidquid opus esset potestatis ad matrimonium stipulandum. Quapropter quantum Cæsari defuit de colore ac spe illius affinitatis remouendæ, tantum curæ ac sollicitudinis accreuit, quæ insuper auicta sunt, quòd Rex Pontificem rogauerat, vt vnâ Nicæam in Prouincia conuenirent, cum sibi aditus in Italiam vltèrius non pateret. Nec Pontifex id negandum censebat, quippe iam bis ad colloquium cum eius æmulo accesserat. Inerat Cæsari suspicio, ne ea res spectaret aliquod fœdus pro recuperanda Insubria, Aurelianensi Ducis Catharinæ sponso concedenda, cui compertum erat destinari à Rege eam ditionem, quòd lis cum priori natu filio componeretur de Britonum Principatu. Sed in eo Pontifex nifus est animum Cæsaris securum reddere, in itâ inuicem pactione, ne fœdus cum aliis Principibus sancirent. Et promissis quidem stetit, aduersus quàm Suetonius affirmat; vt non solùm Guicciardinus testatur, sed Petrus Sorianus Venerorum Legatus in sua narratione, qui exquisitissimam ac certam notitiam profitetur eorum, quæ inter Clementem & Gallos tunc temporis agitata. De Concilio mirum est à Guicciardino

* Falcauius
lib. 20 §. 50.

Guicciardi-
nas citatus.

narrari, fuisse tunc à Pontifice idcirco reiectum, quòd neuter è Regibus in id consentiret, simulque omitti quidquid ibi ea de re deliberatum atque statutum. Ex quo liquet, quàm indiligenter vestigauerit quæ ad res extra Italiam gestas pertinebant. Idque etiam patet ex eo, quòd pro certo ponit, Ferdinandum electum fuisse Romanorum Regem in Comitibus Augustanis; quòdque tam confuse refert negotia de Anglicano diuortio; præteritque quod præ ceteris erat animaduertendum, hoc est, postremam Clementis sententiam, Catharinæ connubium ratum pronuntiantis. Quem quidem notitiæ defectum in eo Historico visum mihi est iterum indicare, ne auctoritas scriptoris, alioqui conspicui summiq; nominis, lectorum fidem tenaciùs occupet; præsertim in iis rebus, quas ille negligenti calamo percurrit pictorum more, cum lacinias sineq; regionis, quod operis præcipuus scopus est, cursim adumbrant.

2. Habitus est Bononiæ peculiaris cætus ad deliberandum de Concilio; vbi interfuere Pontifex, Cæsar, Cardinales Farnesius, Camppeggius, Cæsius, & Archiepiscopus Aleander ex parte Pontificia; ex Cæsarea verò Gabriel Stephanus Merinus Hispanus, Archiepiscopus Bariensis, & Indiarum Patriarcha, at paulò post in Cæsaris gratiam Purpureo pileo donatus, magnus Cancellarius Granuelanus, Commendatarius Couius tunc apud Carolum gratiosus, ac Maus Iurisconsultus Cæsareus, apud Clementem Orator, & Arragoniæ Procancellarius.

3. Duo ibi constituta: alterum, vt quando conditiones à Pontifice proposte de Concilio æquæ videbantur, Nuntius ab eo legaretur ad Germaniæ Principes, & Orator à Cæsare, qui Nuntio concors cum illis ea de re transigeret, animosque ad Concilij celebrationem pararet. Compertum erat, in eo solùm à Pontifice Cæsarem dissentire, quòd alter agnoscebat quidem conditionum æquitatem, sed utpote cupidus quocumque modo Germanis satisfaciendi, quò Imperio quies esset, flagitabat à Pontifice etiam immoderata, vbi Germani æquioribus non acquiescerent. Contrà verò Pontifex, cui vniuersalis Ecclesiæ salus curæ erat, cupiebat quidem vim omnem per officia Francisci Regis adhibere, vti Protestantes Concilium exciperent, quo par erat ritu celebrandum; sed vbi recusarent, nolebat insanæ libidini vnius partis indulgere, quasi totum illa corpus moderaretur: ac dum Concilium insolito peruersoque modo congereret, fraudi esset Apostolico Principatui, cui non Dominus, sed Custos præsidebat, vniuersamque Ecclesiam perturbaret, eum imitatus, qui vt importunam sicut faucium ex febris arefcentium

M m 2 expleat,

Acta inter
Clementem
ac Cæsarem
de Concilio,
suscipiuntur in li-
bro Archiu.
Vatic. in-
scripti, In-
struendo ad
Concilium
Trident. &
in altero in-
scripto, Va-
ria, &c.

1533.

expleat, potum illis indulget, vnde vitæ calor obruitur, & mori cietur.

Alterum ibi stabilitum fuit, vt Pontifex, de Aleandri consilio, iam tum scriberet ad Principes de Concilij celebratione; ne crederetur aut simulatum aut extinctum ipsius propositum, per encyclicum ad Principes Diploma duos ante annos vulgatum: à quo quidem Archiepiscopus Bariensis dissensit, ratus, non esse nouis se nexibus implicandos vsque ad ipsam Concilij conuocationem; ceterum verò omnes, ac præsertim Cæsar, consensere.

Pontifex, vt hoc ipsum exequeretur, aliud scripsit Diploma 10. Ianuarij ad Romanorum Regem, ac reliquos Principes Catholicos Imperij, in quo factâ præteriti diplomatis mentione, & commemoratâ interiectâ cunctationis necessitate ob Turcicum bellum aiebat, cum illud vtriusque fratris virtute feliciter confectum esset, auditusque à se fuisset Cæsaris reditus Italiam versus, neglectâ valetudinis ætatisque imbecillitate, & asperâ tempestatis incommodis, nec labori nec periculo pepercisse, quò Bononiam contenderet, ad agendum cum Cæsare de conciliandis Christianorum nationibus: ipsum autem Cæsarem vsque ad eò se Concilij studiosum ostendisse, vt, vbi Pontifex ad illud alioquin haud propenderet, exarsurum adhuc fuisse illius cogendi desiderio, quò tanti Principis pietatem imitaretur. Proinde habere se in animo, quantocyus posset illud indicere. Sed quoniam, cum Oecumenicum futurum esset, operæ pretium erat, vt omnes Principes Christiani in id consentirent, ne dum pars altera curabatur, altera discinderetur, quod & ipse Cæsar optimè aduerterat; se minimè desitutum literis atque Nuntijs reliquos Principes ad illius consensionem sollicitare. Hanc postremam periodum diplomatis ad Regem Romanorum, Cæsaream amputandam curarunt in diplomate ad Ordines Imperij destinato, simul cum alijs quibusdam vocibus, quæ illis esse poterant suspitioni: in reliquo idem planè fuit omnium tenor.

Ad eosdem quoque Ordines scripsit Cæsar eodem die, ac fecit in eandem sententiam; adiectâ laude amplissimâ voluntatis ac felicitudinis in Pontifice, qui, dicebat, *animo verè paterno & ardentissimo ad hanc publicam causam promouendam ad eò incubuit, vt nihil in eo desiderari potuerit in suo munere suisque partibus explendis.* Ac speciatim postea testabatur, Pontificem cogendæ Synodo libentissimè consensisse; sed simul optimo iure ac prudenter tamquam necessariam quæsiuisse reliquorum Principum consensionem, quò omne schismatis perturbationisque periculum vitaretur: atque in id impetu-

disse idonea officia per literas ac Nuntios; & consentanea responsa eum praestolari, antequam Caesar ex Italia discederet. Huius verò Caesaris de Pontificis voluntate testimonij Suavi haud placuit meminisse, cum eius memoria sit planè monoceroti contraria, ea nimirum, ut quidquid est veneni antidotum à se depellat.

1533.

CAPVT XIII.

Pontificis Nuntius, & Casareus Legatus in Germaniam pergunt ad componendas Concilij conditiones: & quid principes Protestantes responderint.

Quò res maturaretur citius, dum omnium Principum expectabantur responsa, voluit Pontifex alterum quod in consilio statutum erat exequi, de Nuntio destinando. Legauit itaque Hugonem Rangonium, Rhegiensem Episcopum ^a cum diplomatis ad Ferdinandum Regem, & Catholicos Principes 20. Februarij anno 1533. simulque Nuntium misit Vbalinum de Vbalinis, sibi à Cubiculo, ad Reges Galliae ac Britanniae, cum diplomatis eodem die datis; ^b qui Nuntij Synodi conuocandae conditiones cum iis Principibus statuendas curarent. Mandata Rangonio tradita, pariter ab Vbalino seruanda, iniungebant, ut octo rerum capita, quae necessaria & aequa videbantur, proponerent.

^a Mandata tradita Rangonio, alibi que per eam occasionem misistis, extant in Volumine Vaticanæ Biblioth. in quo, & in alio, sunt multæ Literæ, Diplomata, & Commentarij Clementis Septimi de Concilio, postea citanda.
^b Hæc Diplomata extant inter alia Clementis.

² *Ut Concilium sit liberum, celebreturque more ab Ecclesia vsurpato vsque ab initio vniuersalium Conciliorum.*

Ut ij, qui sunt interfuturi Concilio, se illi obtemperaturos polliceantur.

Ut ij, qui legitimâ causâ ne adsint excusantur, legitimos Procuratores mittant.

Ut interea in controuersis Fidei nihil innouetur in Germania.

Ut locus decernatur, secus enim omnia frustra parari: ac proinde proponi à Pontifice Mantuam, Bononiam, ac Placentiam; quarum singule tuta sunt, capaces, fertilestque, ac caelo salubri, atque Germania propinquiores, quam ceteris transmontanis nationibus Synodo interfuturis.

Ut si quis Christianorum Principum operi tam Religioso absque iusta causa defuerit, non idcirco omittatur; sed cum reliquis sanioris mentis in ipsum conspirantibus promoueat.

Ut si quis Sacrum huiusmodi Catum impedire, seu postea eius Decreta violare tentauerit, reliqui cunctis suis viribus Pontifici pro Concilio tuendo adsint. Pontifex verò sexto mense postquam de ceteris memoratis capitibus propitium responsum acceperit, Concilium indicat, post annum.

M m 3. cogen-